

organic news

Serbia
organica

NACIONALNA ASOCIJACIJA
ZA ORGANSKU PROIZVODNJU

BROJ 31. JUN 2014.

31

NACIONALNA
ASOCIJACIJA
ZA ORGANSKU
PROIZVODNJU

IMPRESSUM

Za izdavača
Nada Mišković,
Nacionalna asocijacija za
razvoj organske proizvodnje
"Serbia organica"
<http://www.serbiaorganica.org>
Molerova 29/a, Beograd
tel: 065 855 68 68
office@serbiaorganica.org
ISSN 2217-9844 (Online)

Menadžer projekta:
Ivana Simić

Glavni i odgovorni urednik:
Jelena Sajić

Saradnici:
Olga Kešelj
Dr Vladan Ugrenović
Dr Vladimir Filipović

Dizajn & prepress:
Ivan Tarle

Izvršna produkcija:
agroCommunications doo

Content

On the plateau in front of the green market in Block 44 in New Belgrade following weekend, 12-13 July, National Association for development of organic production "Serbia Organica" with the support of Organisation for food and agriculture of the UN (UN FAO) will organise a Festival of organic production under the slogan "Buy organic - be a friend to you and to nature". Aim of the festival is to raise awareness of population and provide information on characteristics of organic food, specificities of organic production, its control and certification. Organic green market was organised for the first time in July 2011 as a result of cooperation of Serbia Organica and public company JKP "City markets of Belgrade" and soon after became permanent event where certified Serbian farmers offer their products. Consumers can in direct contact with farmers learn more on production way and methods in producing these highly valuable food. ■

EU-funded project Pannonia Organica, part of the IPA cross-border programme between Croatia and Serbia promoted on 26 June in Novi Sad organic agricultural map of Backa and Osijecko-baranjska district which printed within one of the activities of the project. Main partners on the project are Croatian municipality Bilje and Serbian association Green Network of Vojvodina. On the two maps of organic production, of Backa and Osijecko-baranjska district, are registered all players in organic production in these two districts. This data base should encourage organic development and establishment of the common market for organic products. The map of Backa organic agriculture was printed in Serbian, English and Slovakian language in 1000 copies. The Backa map registers 119 organic players from the primary production (crop husbandry, vegetable and fruit production, animal husbandry), processing and retail, institutions and organisations as well as distributors (big hypermarkets and green markets). Data base is available on the web site www.pannonia-organica.net. ■

Nikola Grujicic from Valjevo, Vladan Pantovic from Knic and the agricultural holding Stevan Covic from Subotica are winners of this year donation for innovative business idea based on the principles of sustainable development within the National forum for "Green ideas" provided by Trag Foundation, United States Agency for International Development (USAID), Rockefeller Brothers Fund, Institute for Sustainable Communities (ICS) and Erste Bank. Nikola Grujicic won the first prize for production of organic eggs and organic feed for chickens on his estate near Valjevo, second prize went to Vladan Pantovic from Knic for the prototype of the automatic flow dryer based on principles of energy efficiency for fruits, vegetables and herbs, while the third prize won Subotica's agricultural holding of Stevan Covic for his farm of worms and vermicompost and its conversion to organic status. All of them will get a donation of 7.000 US dollars for realisation of their ideas. All three awarded ideas will participate with participants from Macedonia, Albania and Montenegro in the Regional Forum of Rockefeller Brothers Fund with possibility to compete for additional award of 10.000 USD. ■

Sadržaj

Vesti i događaji

- U susret Festivalu organske proizvodnje u Beogradu 12. i 13. jula
- Primat Subotice u organskoj proizvodnji
- Promocija mapa organske poljoprivrede
- Održani IV "Otvoreni dani biodiverziteta"

Aktuelno

- Privrednici sa Sicilije zainteresovani za organsku proizvodnju u Srbobranu

- Dodeljene donacije za inovativne poslovne ideje

Svet

- Prva organska pastrmka u Sloveniji
- Italija: Statistika o organskom vinu
- SAD: Organski poljoprivrednici plaćaju za GMO kontaminaciju

U susret Festivalu organske proizvodnje u Beogradu 12. i 13. jula

Kupi organsko-budi prijatelj sebi i svojoj okolini

U cilju podizanja svesti stanovništva i unapređenja nivoa informisanosti o osobinama organskih namirnica, specifičnostima same proizvodnje, kontrole i sertifikacije, Nacionalna asocijacija za razvoj organske proizvodnje "Serbia organica" će uz podršku Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih nacija (FAO) za vikend, 12 i 13. jula, organizovati Festival organske proizvodnje na platou ispred pijace na Novom Beogradu u bloku 44.

Pre tri godine Beograđani su dobili sigurno mesto gde mogu svakog vikenda pazariti sve traženije sertifikovane organske proizvode. Uz podršku JKP "Gradske pijace Beograd", asocijacija "Serbia organica" je u julu 2011. godine organizovala prvu pijacu organske hrane na novobeogradskoj pijaci u bloku 44.

Pijaca je brzo prerasla u stalnu, posle tri godine i tradicionalnu pijacu, na kojoj svoje proizvode nude farmeri iz raznih delova Srbije koji se nalaze u sistemu kontrole i sertifikacije, u skladu sa propisima kojima je uređena ova oblast poljoprivredne proizvodnje.

Potrošači organskih proizvoda imaju mogućnost da u direktnom kontaktu sa proizvođačima saznaju mnogo i o samom načinu i metodama koje se sprovode u cilju dobijanja ovih visoko vrednih namirnica.

Pozivamo vas da posetite Festival organske proizvodnje koji se održava u Beogradu 12. i 13. jula pod motom "kupi organsko-budi prijatelj sebi i svojoj okolini" i tom prilikom probate organske proizvode i prisetite se zaboravljenih ukusa i mirisa poljoprivrednih proizvoda. ■

Primat Subotice u organskoj proizvodnji

Subotica i dalje drži primat u organskoj proizvodnji u Srbiji, kako po broju proizvođača, tako i u za to namenjenim površinama, ocenjuju u Organik kontrol sistemu.

Kako je Tanjugu izjavio direktor ove sertifikacione kuće Nenad Novaković, u ovom trenutku u Subotici je oko 2.000 hektara pod organskom ratarskom i povrtarskom proizvodnjom, a ovom vrstom proizvodnje obuhvaćeno je oko 2.000 grla ovaca i koza.

Na ovoj osnovi, prema njegovim rečima, organske proizvode na tržište iz Subotice plasiraju i prerađivači, a pred proizvođačima koji su zainteresovani za ovu vrstu proizvodnje nalazi se nova šansa – organska proizvodnja soje. "Imamo zahtev švajcarskih partnera da negde oko 6.000 tona organske soje svake godine uvezu sa područja Vojvodine i Srbije, tako da sigurno Subotica može naći svoje mesto u toj proizvodnji, a naravno i proizvođači, kada su u pitanju državne subvencije koje su za 40 procenata veće nego u konvencionalnoj proizvodnji, tako da se stvara dobar okvir za razvoj organske proizvodnje", rekao je Novaković. On dodaje da organski proizvođači nemaju problema sa plasmanom svojih proizvoda, jer pojedinci koji obrađuju velike površine kompletnu proizvodnju plasiraju na tržište Nemačke.

Još bolji rezultati, po njegovoj oceni, mogli bi se postići udruživanjem proizvođača, gde su već ostvareni određeni pomaci, a ono što pomalo zabrinjava jeste povećan uvoz organskih proizvoda na teritoriju Sr-

bije. "Dobro je za potrošače, dobro je zbog konkurencije, ali mislim da bismo mogli podići nivo proizvodnje, povećati broj proizvođača i svakako zadovoljiti to probirljivo evropsko tržište. Situacija je takva da se zaista može plasirati, počevši od ratarskih, povrtarskih i voćarskih kultura, naravno i prerađevina. Pogotovo kada su u pitanju specifične, tradicionalne prerađevine, kao što su razni džemovi, pekmezi, turšije, ajvar, pindur i tako dalje", rekao je Novaković.

U Poljoprivrednoj stručnoj službi u Subotici kažu da je suština organske proizvodnje u njenom nazivu – ona treba da bude zatvoreni organizam, odnosno da ne sme da zavisi ni od koga, od spoljnih inputa, a ukoliko baš mora, onda da ih takođe uzima sa organskih farmi. Nakon mnogo uloženog rada i truda, kako ocenjuje rukovodilac savetodavnog sektora u ovoj službi Branislava Pantelić, efekat je višestruk – očuvanje zdravlja i očuvanje životne sredine, tačnije, jer poljoprivrednici ne zagađuju ni sebe ni zemljište. "U organskoj proizvodnji ne smete koristiti nikakve herbicide i pesticide, ali zato ne treba brinuti, pošto biljke međusobno štite jedna drugu. Imate biljke prijatelje i biljke neprijatelje, gde se njihove štetočine međusobno ne podnose, tako da sve to može da se reši na prirodan način", rekla je Pantelić. ■

Privrednici sa Sicilije zainteresovani za organsku proizvodnju u Srbobranu

Opština Srbobran, koja je uspostavila partnerski odnos sa Lombardijom, najrazvijenijom regijom Italije, na putu je da ostvari saradnju i sa provincijom Trapani sa Sicilije. Predstavnici privrednog društva "Gal Elimos" iz Trapanija boravili su u Srbobranu, gde su iskazali interesovanje za ulaganje u organsku poljoprivrednu proizvodnju.

- "Gal Elimos" želi da organizuje naše poljoprivrednike u određenu asocijaciju, u okviru koje bi oni proizvodili organsko povrće, kao što su paprika, paradajz i plavi patlidžan, za spravljanje poznatih italijanskih specijaliteta. Ujedno bi "Gal Elimos" u našoj opštini otvorio pogone za proizvodnju hrane od organskih sirovina", kaže predsednik opštine Srbobran Zoran Mladenović.

Prema njegovim rečima, firma sa Sicilije bi u opštini Srbobran pružila svu savetodavnu pomoć proizvođačima i obezbedila prerađivačke objekte u kojima bi zaposlila domaće radnike.

"Pozdravljamo svaki vid saradnje koji upošljava naše kapacitete i ljude, i može da donese profit i jednoj i drugoj strani. Organizacija "Gal Elimos" bi u Srbobranu

dobila kvalitet proizvoda i jeftiniju radnu snagu, što bi joj omogućilo da bude konkurentnija na stranom tržištu. U narednih mesec dana očekujemo da sa "Gal Elimosom" potpišemo pismo o namerama i krenemo u pregovore. Opština Srbobran je spremna da ulagačima sa Sicilije dodeli zemljište za podizanje prerađivačkih pogona", ističe Mladenović.

"Gal Elimos" je privatno-javno društvo, koje sačinjavaju 14 opština, 12 kulturnih institucija, šest konzorcijuma iz oblasti proizvodnje i rada i 53 privatna partnera. Društvo okuplja poslovne ljude, koji sprovode razvojne projekte i upravljaju javnim fondovima za razvoj ruralnih područja.

Gosti sa Sicilije posetili su Srbobran pretenstveno da bi se upoznali sa mogućnostima organske proizvodnje, ali su im predstavljeni i privredni, razvojni, turistički i kulturni potencijali ove bačke opštine.

- Tu smo da uspostavimo prve kontakte i pokušamo da počnemo saradnju. Mogućnosti su ogromne, imamo iskustvo kako da nastupamo na evropskom tržištu i želja nam je da saradjemo sa partnerima u Srbiji, sa opštinama kao što je vaša - rekao je vođa delegacije "Gal Elimos" Emilio Bosko.

Predstavnici "Gal Elimos" posetili su nekoliko gazdinstava koja proizvode povrće u plastenicima. ■

Održan drugi Sajam organske hrane "Milena Tatar"

Samo 2002. godine Svetska zdravstvena organizacija registrovala je 220 hiljada smrtnih slučajeva u svetu zbog akutnog trovanja pesticidima, upozorila je profesorica Snežana Oljača, na predavanju o organskoj poljoprivredi i bezbednosti hrane. Predavanje sa video projekcijom organizovano je u sklopu Sajma organske hrane "Milena Tatar" 2014 koji je održan u okviru festivalskog meseca u subotu 5. jula, na platou ispred zgrade opštine Sopot, u organizaciji emisije "Znanje imanje" i Gradske opštine Sopot.

Prema rečima profesorice Oljače, najviše su na udaru zemlje u razvoju. Organska poljoprivredna proizvodnja umnogome može da doprinese zdravijoj ishrani i u budućnosti bi trebalo težiti ekonomski isplativoj poljoprivrednoj proizvodnji organske hrane.

U svemu tome moralo bi da se vodi računa o očuvanju biodiverziteta i dobrobiti životinja. U toj proizvodnji oslonac bi trebalo da bude na lokalnim obradivim resursima, na efikasnijem korišćenju solarne energije i održavanju i povećanju plodnosti zemljišta. Konačno, trebalo bi zabraniti

korišćenje organizama i materija koje nisu prirodnog porekla.

Pominjući skandale sa namirnicama u proizvodnji hrane ona je pomenula dioksin, pesticide i nitrata kao i genetski modifikovane namirnice kao nosioce negativnih efekata za ljudsko zdravlje. Posebno kad je reč o pesticidima, brojna istraživanja su pokazala da njihovo kori-

šćenje u našem organizmu.

Posle predavanja na platou ispred gradske skupštine otvoren je Sajam zdrave hrane, na kome je svoje proizvode predstavilo oko 20 izlagača. Osim raznog voća, povrća, testenina, mesnih i mlečnih prerađevina predstavljeni su i preparati napravljeni na bazi prirodnih sastojaka kao što su sapuni i kreme.

šćenje u proizvodnji hrane izaziva najteža oboljenja poput kancera, baš kao što su ovi sastojci i "okidači" za hormonalne po-

Izlagačima su dodeljene zahvalnice, a najmlađem učesniku uručena je diploma za uspeh u proizvodnji zdrave hrane. ■

Promocija mapa organske poljoprivrede

Promocija mapa organske poljoprivrede Bačke i Osiječko - baranjske županije, koje su štampane u okviru jedne od aktivnosti projekta PANNONIA ORGANICA iz IPA programa prekogranične saradnje Hrvatske i Srbije, finansiran od strane Evropske unije, održana je 26. juna u kafeteriji "Kafemat" na platou ispred SPC Vojvodina u Novom Sadu. Pokrajinska vlada od samog početka podržava ovaj projekat. Glavni partneri na projektu su opština Bilje iz Hrvatske i Zelena mreža Vojvodine iz Srbije. U isto vreme u neposrednoj blizini, održavala se pijaca "Moj salaš" gde su, osim organskih proizvođača iz Vojvodine, svoje proizvode izložili i dvadeset proizvođača iz Hrvatske zajedno sa udruženjem Ekorural Net iz Osijeka, koje objedinjuje udruženih tridesetak organskih proizvođača.

Na promociji mapa svih aktera organske proizvodnje u Osiječko-baranjskoj županiji i Bačkoj govorili su Miroslav Vasin, pokrajinski sekretar za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost polova, Emilija Stefanović, direktor Fonda za podršku investicija u Vojvodini, Varga Gabor, zamenik načelnika opštine Bilje iz Hrvatske, profesorka emerita Branka Lazić iz Novog Sada, Ljiljana Olujić iz udruženja Ekorural Net iz Osijeka i Olivera Radovanović, predstavnica Zelene mreže Vojvodine iz Novog Sada.

Mapa organske poljoprivrede Bačke je štampana na srpskom, engleskom i slovačkom jeziku u tiražu od 1.000 primeraka. Za jedinstven dizajn zaslužan je Duško Medić iz Novog Sada a štampano je Grafički studio "Abrakadabra" iz Novog Sada.

Mapa Bačke sadrži popis od 119 aktera organske proizvodnje i to iz sektora primarne proizvodnje (ratarstvo, povrtarstvo, voćarstvo, stočarstvo), prerade i trgovine, institucija i organizacija kao i sve one koji

se bave distribucijom (veliki trgovački lanci i pijace).

Treba istaći da su dve mape o organskoj proizvodnji (Bačka i Osiječko - baranjska županija) prve mape svih aktera u okviru organske proizvodnje ova dva mikro regiona.

Ova baza podataka, sa jedne i druge strane (hrvatske i srpske) ima za cilj da doprinese razvoju organske poljoprivrede i da po mogućnosti utiče na stvaranje zajedničkog tržišta za plasman organskih proizvoda. Baza podataka je dostupna i na web portalu www.pannonia-organica.net

MINI SAJAM ORGANSKIH PROIZVOĐAČA IZ BAČKE I OSIJEČKO - BARANJSKE ŽUPANIJE

U isto vreme, na pijaci "Moj salaš" gostovali su organski proizvođači iz Osiječko - baranjske županije. Cilj ovog, uslovno rečeno "mini sajma" bio je da okupi što veći broj aktera u organskoj proizvodnji Bačke i Osiječko-baranjske županije radi uspostavljanja poslovnih odnosa, upozna-

vanja, kao i razmene iskustva i znanja u organskoj poljoprivredi.

Na sajmu - pijaci učestvovali su primarni proizvođači organskog voća, povrća i žitarica, sertifikacione kuće, udruženja, škole i fakulteti, preradivači, i trgovine.

Predstavljene mape ali i izložena roba ukazala nam je da postoji razlika u organskoj proizvodnji dve mikro regije. Dok je u Bačkoj najviše zastupljena proizvodnja povrća, u Osiječko - baranjskoj županiji prevladuje ratarska proizvodnja. Ipak, članstvo u Evropskoj uniji omogućilo je proizvođačima sa hrvatske strane da odjednom postanu vidljiviji i da kompletnu proizvodnju bez problema plasiraju na tržište Unije. Iako organska poljoprivreda u Srbiji ukazuje na sve bolju institucionalnu organizovanost i sve bolje mogućnosti plasmana na domaćem tržištu, ipak se može konstatovati da će u budućnosti biti neophodno udruživanje radi plasmana na inostranim tržištima. ■

*Olivera Radovanović
Zelena mreža Vojvodine*

Održani IV "Otvoreni dani biodiverziteta"

Četvrtu godinu zaredom pančevački Institut "Tamiš" organizovao je tematski naučno-stručni skup pod nazivom "Otvoreni dani biodiverziteta". U organizaciji "Otvoreni dana biodiverziteta" su, pored Instituta "Tamiš", učestvovali i Institut za proučavanje lekovitog bilja "Dr Josif Pančić", Institut za ekonomiku poljoprivrede Beograd, Nacionalna asocijacija za razvoj organske proizvodnje "Serbia organica".

Glavna ideja ove jedinstvene manifestacije, koja okuplja veliki broj eminentnih naučnih i stručnih radnika iz različitih oblasti, ima za cilj promociju ekoloških načina proizvodnje hrane i da ukaže na potrebu za očuvanjem i unapređenjem biološke raznolikosti, naročito u agroekosistemima. Samim tim nameće se i želja organizatora da udarne lokacije za održavanje pomenutog događaja budu što živopisnije, pa je ovog put izbor pao na Park prirode Ponjavica.

Ovogodišnja manifestacija održana je u ponedjeljak, 30. juna, i odvijala se na tri lokacije. Najpre su na oglednom polju Instituta "Tamiš" brojne zvanice mogle da se upoznaju sa ovogodišnjim aktivnostima koje su u cilju očuvanja i unapređenja agrobiodiverziteta sproveli saradnici zaposleni u pomenutoj ustanovi. Obraćanjem dr Vladimira Filipovića iz Instituta "Dr Josif Pančić" otvoren je skup i posetioци su upoznati sa programom rada. Nakon toga, direktor Instituta "Tamiš" dr Vladan Ugrenović govorio je o stanju agrobiodiverziteta i tehnologijama agroekoloških mera koje su sprovedene na oglednom polju, gde je zajedno sa dr Miroslavom Ivanovićem iz kompanije "Sindženta" predstavio projekat "Operacija polinator". Ovaj projekat sprovodi se već nekoliko godina na komercijalnim poljoprivrednim imanjima širom Evrope. U Republici Srbiji projekat "Operacija polinator" Syngenta pokreće u partnerstvu sa Institutom "Tamiš" koristeći i iskustva istraživača ove institucije. Na osnovu istraživanja i razvoja koje sprovodi Syngenta, inicijativa se usmerava prema specifičnim potrebama staništa i insekata, na velikom broju poljoprivrednih imanja, vrstama zemljišta i poljoprivrednih sastava – neposredno uz poljoprivredno područje, a cilj je formiranje i upravljanje staništima u kojima će, na poljoprivrednim površinama, živeti insekti oprašivači.

Drugi deo skupa odvijao se na dva lokaliteta u Omoljici. U parku u centru tog mesta, o retkom primerku crvene bukve govorio je Sava Mijatović, zaposlen u lokalnoj Mesnoj kancelariji, a potom su se svi uputili nadomak sela na obalu reke Nadele, gde je u prijatnoj atmosferi takozvane čuvarnice, poznate i kao etno-kuća Vektrenica, nastavljen skup. Tom prilikom mogle su se čuti tri prezentacije, a na nekoliko tema vođena je i plodotvorna diskusija. Moderatorovi ovog dela programa bili su prof. dr Đorđe Glamočlija (Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Beogradu), prof. dr Gorica Cvijanović ("Megatrend" univerzitet u Beogradu) i docent dr Srđan Šeremešić (Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Novom Sadu). Sa osnovnim odlikama vodotoka Ponjavica prisutne je upoznao Đurica Jovanov, direktor Doma kulture Omoljica, a potom je u svom obraćanju prof. Dr Vesna Karadžić (Institut za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut", Beo-

grad) govorila o eutrofikaciji i njenim posledicama na primeru pomenute rečice. Studija zaštite parka prirode „Ponjavica“ bila je tema mr Jadranke Delić (Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Novi Sad), a auditorijumu su se obratili i predstavnici kompanije "Sindženta", Udruženja "Suncokret" iz Omoljice, Udruženje ljubitelja Ponjavice i preduzeća "Tamiš Dunav".

U organizaciji "Otvoreni dana biodiverziteta" su, pored Instituta "Tamiš", učestvovali i Institut za proučavanje lekovitog bilja "Dr Josif Pančić", Institut za ekonomiku poljoprivrede Beograd, Nacionalna asocijacija za razvoj organske proizvodnje "Serbia organica", a podršku su pružili i "Sindženta Agro" d.o.o. i Mesna zajednica "Omoljica".

Zatvarajući ovogodišnju manifestaciju organizatori su sve prisutne pozvali na naredni peti skup koji će, kako je najavljeno, u velikoj meri biti drugačiji u odnosu na dosadašnje. ■

Institut "Tamiš" Pančevo

Proizvodnja organskih jaja, sušara i farma glista - najbolje "Zelene ideje"

Na celodnevnom događaju 2. jula deset finalista je predstavilo svoje ideje od kojih je žiri odabrao tri za čiju realizaciju će njihovi podnosioci dobiti donacije po 7.000 američkih dolara. Pobjedničke ideje će konkurisati i za dodatnih 10.000 dolara na Regionalnom forumu Fonda braće Rokfeler, zajedno sa učesnicima iz Makedonije, Albanije i Crne Gore.

Za proizvodnju organskih jaja i organske hrane za kokoške na svom imanju kod Valjeva, Nikola Grujičić osvojio je prvu nagradu, za izradu prototipa automatizovane, protočne sušare za voće, povrće i začinsko bilje, koja je zasnovana na principima energetske efikasnosti Vladan Pantović iz Knića osvojio je drugu nagradu, dok je treću nagradu osvojila ideja Poljoprivrednog gazdinstva Čović Stevana iz Subotice, za osnivanje farme glista i humusa glistenjaka i prelazak sa konvencionalne na organsku poljoprivrednu proizvodnju.

Najbolje ideje odabrao je petočlani žiri koji su činili Vojislav Stokić, direktor Direkcije za mala preduzeća i preduzetnike Erste banke, Kristina Nikolić, direktorka marketinga kompanije "Strawberry energy", Biljana Stepanović, generalna direktorka "Business Info Group", Vladimir Stojanović, programski direktor udruženja Optimist i Dragan Srećković, direktor programa za održivost i evaluaciju u Institutu za održive zajednice (ISC).

"Kao i u slučaju ostalih programa podrške preduzetnicima u kojima učestvuje Erste banka, i za pobjednike zelenih ideja je predviđen mentorski program, kako bi šanse da od ovih ideja nastane održiv biznis bile što veće", izjavila je Mirjana Šakić, koordinatorka specijalnih programa Erste banke namenjenih početnicima u biznisu.

Dragan Srećković iz Instituta za održive zajednice istakao je zadovoljstvo što je institut ove godine dobio priliku da se priključi Forumu i podrži ovako dobre preduzetničke ideje. "Sa nestrpljenjem očekujemo nastup pobjednika na regionalnom takmičenju, i ne sumnjamo da će ostvariti odličan uspeh, kao i predstavnici Srbije na prethodnim takmičenjima. Imaju sve što je potrebno – inovativni su,

Nikola Grujičić iz Valjeva, Vladan Pantović iz Knića i Poljoprivredno gazdinstvo Čović Stevana iz Subotice dobitnici su ovogodišnjih donacija za inovativne poslovne ideje zasnovane na principima održivog razvoja u okviru Nacionalnog foruma za "Zelene ideje" koju dodeljuje Trag fondacija, Američka agencija za međunarodni razvoj, Fond braće Rokfeler, Institut za održive zajednice i Erste banka.

ekonomski jačaju sredinu iz koje dolaze i čuvaju životnu sredinu u kojoj rade", rekao je Srećković.

ENTUZIJAZAM I SVEŽE IDEJE

Prema rečima Mie Vukojević, izvršne direktorke Trag fondacije, ove godine na konkursu za "Zelene ideje" bilo je skoro duplo više prijavljenih ideja nego prethodne godine. "Očigledan je i entuzijazam i sveže ideje koje se oslanjaju na potencijale lokalne sredine. Verujemo da će ideje koje danas budu predstavljene podstaći i druge da budu preduzimljivi i doprinesu razvoju svojih lokalnih zajednica", kaže Vukojević. Osim pobjedničkih ideja, na forumu su predstavljene i ideje o proizvodnji inovativnih sapuna za pranje voća, povrća i kućnih ljubimaca, izradi peći za pripremanje hrane namenjene socijalno ugroženoj populaciji, pokretanju Eko kafea u "reciklažnom" duhu, zelenom turističkom info štandu, proizvodnji pratećih aksesoara za

automobile, adaptaciji hostela "Montana" za letnji i seminarski turizam na Kopaoniku i proizvodnji dečjih igračaka. Ukupno je stiglo 193 prijave, a 23 ideje su ušle u drugi krug konkursa.

Nacionalni forum za "Zelene ideje" pokrenuli su Balkanski fond za lokalne inicijative u partnerstvu sa Fondom braće Rokfeler i Erste bankom. Od ove godine partner na projektu je i Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) u saradnji sa Institutom za održive zajednice (ISC). Program je pokrenut kako bi pojedinci, udruženja i mala preduzeća dobili ohrabrenje i sredstva da razvijaju inovativne preduzetničke projekte zasnovane na principima održivog razvoja. Ove ideje se tiču privrednog razvoja, koji se zasniva na racionalnom korišćenju lokalnih resursa, tradicionalnim procesima proizvodnje prilagođenim novom ambijentu, očuvanju zanata kao i na kontinuiranom ekološkom unapređenju. ■

Prva organska pastrmka u Sloveniji

Ribnjak Kranjcic u Sromlju dobio je organski sertifikat za ribarstvo i postao prvi, i za sada jedini, takav ribnjak u Sloveniji. Porodica Kranjcic pastrmku koristi za potrebe svog restorana i prodaje relativno male količine u regionu. Zato će svako ko ima želju da proba ribu morati da dođe u Sromlje, selo na periferiji Kozjanskog.

Tone Kranjcic vodi ribnjak u Sromlju već 22 godine i nije imao nikakvih problema pri dobijanju sertifikata za gajenje pastrmke jer je već bio ispunio skoro sve kriterijume za ovaj vid proizvodnje. Ipak, ono što predstavlja najveći problem je riblja hrana koje se ne može naći u Sloveniji. Svakog meseca ona se doprema teretnim avionskim prevozom iz Holandije i preko Brnika stiže Kranjicu.

Pored organske pastrmke, Kranjcic još uvek gaji i običnu pastrmku, ali mu je želja da sve polako prevede u organski status. Prema njegovim rečima, zainteresovan je samo za kvalitet, ne kvantitet, zbog čega i ne planira povećanje proizvodnje. Gostima njegovog porodičnog restorana u Sromlju koji se nalazi pored ribnjaka, dopada se organska pastrmka iako je 20 odsto skuplja. Sve je veći broj novih gostiju iz svih delova Slovenije koji dolaze da je probaju. ■

SAD: Organski poljoprivrednici plaćaju za GMO kontaminaciju

Food & Water Watch (NVO za zaštitu zdravlja potrošača i životne sredine) u saradnji sa Agencijom organskih poljoprivrednika za poslove marketinga (OFARM) objavili su rezultate koji potvrđuju GMO kontaminaciju a čiju cenu plaćaju ne-GMO proizvođači.

Cilj ankete sprovedene u 17 država, no najviše fokusirane ka srednjem zapadu, jeste popunjavanje praznina u podacima koje su Savetodavni komitet tela za biotehnologiju USDA (Direkcija za poljoprivredu SAD-a) i Poljoprivrede 21. veka (AC21) iskoristile da opravdaju neadekvatnu zakonodavnu preporuku.

Pojačan biotehnoškim zagovornicima, komitet se sastajao nebrojeno puta u 2011. i 2012. godini kako bi napravio protokl koegzistencije i model kojim bi se nadoknađivali proizvođači koji su ekonomski pogođeni GMO kontaminacijom. Nažalost, komitet zbog nedostatka podataka nije mogao da proceni troškove vezane za prisustvo GMO i ne-GMO i organska gazdinstva.

Njihov krajnji predlog modela nadoknade troškova je svojevrstan način osiguranja useva na koji bi se proizvođačima ne-GMO useva plaćala premija. Rezultati ankete pokazuju da su efekti GMO kontaminacije nepravedno opteretili organske

i ne-GMO proizvođače dodatnim radom, većim brojem radnih sati i finansijskom nesigurnošću što je dovelo do opšteg nepoverenja o mogućnosti zajedničke koegzistencije širom organske zajednice. Neki su čak izrazili zabrinutost za svoj način proizvodnje koji je ovim ozbiljno ugrožen. U isto vreme GMO proizvođači ne moraju smanjivati rizik od kontaminacije.

Mnogi proizvođači koji su odgovorili na anketu su korisnici marketing usluga OFARM agencije. "Kako bi izbegli kontaminaciju, naši članovi proizvođači prate skupe zahteve organskog standars USDA i preduzimaju dodatne mere koje preporučuje OFARM-a," rekao je Oren Holle, proizvođač organskih žitarica i stočar iz Bremena, Kanzasa, i predsednik OFARM-a. Ali suviše često, oni i dalje moraju da se nose sa skupim neprihvatljivim proizvodima zbog GMO kontaminacije. ■

Italija: Statistika o organskom vinu

Nomisma Wine monitor (projekat praćenja vina italijanske agencije) je ponovo objavio podatke o organskom vinu. U 2012. godini (poslednji objavljeni podaci) osam odsto italijanskih vinograda je bilo organsko, što je dvostruko više u poređenju sa svetskim prosekom koji čini četiri procenata.

Prema ukupnim vrednostima Italija se nalazi na trećem mestu u Evropi - sa nešto preko 57.000 hektara organskih vinograda (porast od 8,6 odsto u poređenju sa 2011. i 81 odsto u poređenju sa 2003. godinom). Italiju je prestigla Španija sa 81.000 hektara i Francuska sa 65.000 hektara. Na regionalnom nivou Sicilija vodi (16.144 hektara), prati je Apulja (10.173 hektara) i Toskana (5.887 hektara).

Prodaja organskih vina je takođe u porastu - veleprodaje beleže rast od četiri odsto u proizvodnji tokom 2012. godine. Ali kako velike maloprodaje nisu omiljena prodajna mesta organskih vina, stvarni podaci koji pokazuju interesovanje za organsko vino

je stopa prodaje na prodajnim mestima. "Trend vina u Italiji" - anketa italijanskih potrošača koju je uradio Nomisma Wine Monitor pokazuje da je 11,6 odsto Italijana konzumiralo organsko vino najmanje jednom tokom prošle godine. Oko 6,5 procenata potrošača je kupilo flašu sertifikovanog vina u radnjama, a 5,2 procenata je pilo organsko vino u restoranima i vinskih barovima. ■

Radovi u organskoj bašti

Pravljenje letnjeg komposta

Kako leto odmiče, a biljke povećavaju lisnu masu i počinju da rađaju plodove, javlja se i potreba za njihovim prihranjivanjem u vidu organskih čvrstih ili tečnih đubriva. Iako se kompost najčešće pravi u kasnu jesen jer se tada bašta i okućnica pospremaju pred zimu, u ovom periodu u bašti takođe ima puno organskog materijala od kojeg možete napraviti bar jednu kompostnu humku.

Iz kuhinja, bašti, njiva i voćnjaka ne treba ništa bacati. Sav materijal organskog porekla može da se iskoristi za proizvodnju organskog đubriva. Nakon što sa leja porežete stabljike graška, isecite ih na komade manje dužine što pre i ostavite ih negde u kraj bašte, zatim tu su otpaci od listova kupusa i svog ostalog povrća koje ste već ubrali u bašti, pokošena trava (bez semena) itd.

Iako na prvi pogled deluje neuredno, kompostište nije mesto gde se sav organski materijal baca na gomilu kao na đubrište, već biljni materijal treba prikupljati u dužem vremenskom periodu u posude, prozirne džakove ili prosto stavljati u gomilama na zemlju razvrstan po poreklu i što više usitnjen.

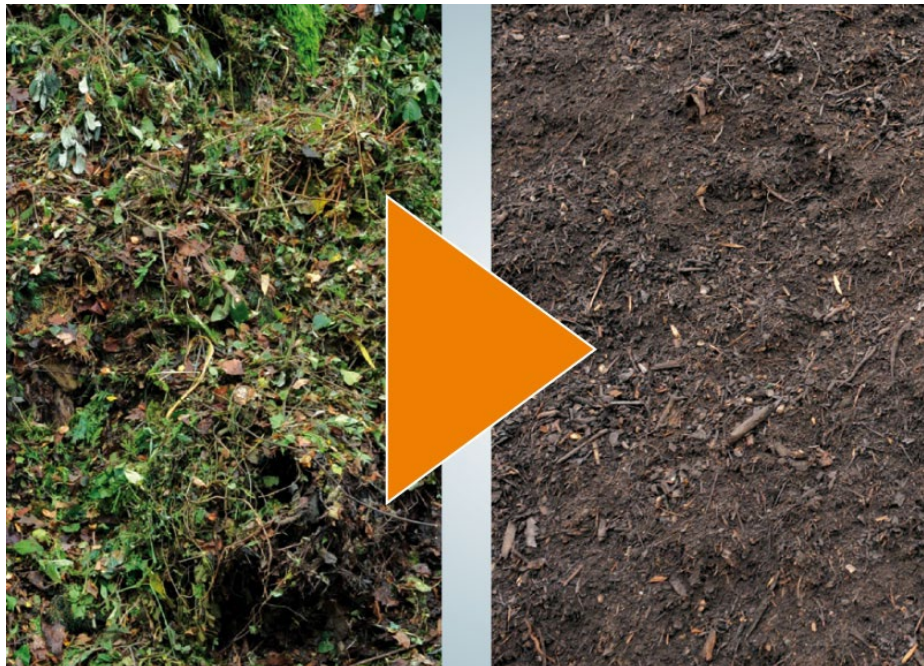
Kompostiranje je mikrobiološki proces razlaganja organske materije, a dužina kompostiranja i kvalitet komposta direktno su povezani sa vrstom materijala, njihovom veličinom, vremenskim uslovima i adekvatnom negom. Zbog toga je usitnjavanjem materijala i njihovim mešanjem postiže ravnomeran proces razgradnje i ujednačen kvalitet komposta.

Mesto za kompost treba da je zaklonjeno od pogleda i jakog sunca. Zemljište na mestu koje je određeno za kompost prekopati ili ukloniti površinski sloj do 10 cm dubine. Ukoliko je zemljište sabijeno, staviti pesak, a preko njega usitnjene granje koje će predstavljati sloj za drenažu. Za suve delove tokom leta koristiti slamu ili osušene biljne ostatke i obavezno ih pomešati sa zelenim otpacima (pokošena trava bez semena, nasečeni biljni otpaci, kopriiva i slično). Biljne ostatke navlažiti i ređati (uz blago sabijanje) na sitno nasečene grančice.

Kada gomila dostigne visinu 30 cm, posuti tanki sloj zemlje (toliko da pokrije lišće) i sipati šaku kreča. Dobro je pre toga zemlji dodati malo svežeg ili poluzgorelog stajskog đubriva. Za aktiviranje i ubrzavanje procesa kompostiranja mogu se koristiti biljni čajevi kao i specijalne mešavine-starteri.

Zatim se slaže sledeći sloj organske materije od 30 cm i sve se ponavlja dok se ne dostigne željena visina. Završni sloj

prekriti slojem zemlje. Kompostna humka može se tokom leta pokriti najlonskom folijom.

Za pripremu komposta može se koristiti:

- kuhinjski otpad, što sitnije isečen,
- biljni delovi povrća, leguminoza, cveća, lekovitog bilja (zeleni masa)
- lišće, slama, klip i stabljike kukuruza (isečeni), stabljike suncokreta, maka, sitne grančice, lastari vinove loze, strugotina...
- treset, izmet od kokošaka, zečeva, golubova (kao dodatak),
- papir i karton, kućna prašina,
- trava bez semena,
- ali i drveni pepeo, perje od živine, slama, samleveni gašeni kreč, ostaci od pamuka i vune, krvno i koštano brašno, komina itd.

Nega komposta podrazumeva povremeno orošavanje, a po potrebi i zalivanje. Nakon završetka prve faze gomilu treba prelopitati. Gomila mora da je umereno vlažna kako bi gliste i drugi organizmi mogli da razgrađuju organsku materiju.

Proces kompostiranja traje kraće tokom leta, a dobijeno organsko đubrivo treba površinskim prekopavanjem pomešati sa zemljom sa leja ili upotrebiti za malčiranje-nastiranje. ■

Snežana Ognjenović

Preuzeto sa www.organskabasta.org

O nama

Nacionalna Asocijacija Serbia Organica je krovna organizacija koja udružuje celokupan sektor organske poljoprivrede na teritoriji Republike Srbije.

Serbia Organica je nevladina, nezavisna i neprofitna organizacija.

Serbia Organica je član međunarodnih organizacija IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) i AVALON (Fondacija za unapređenje održivog ruralnog razvoja Centralne i Istočne Evrope).

Serbia Organica je strateški partner državnim i inostranim institucijama u cilju usklađivanja i koordinacije razvoja organske poljoprivrede u Srbiji.

Organska proizvodnja – Naše aktivnosti

Asocijacija svojim aktivnostima doprinosi realizaciji Nacionalnog Akcionog Plana za razvoj organske proizvodnje u Srbiji.

Asocijacija učestvuje u kreiranju zakonske regulative i pravilnika o organskoj proizvodnji.

Asocijacija edukuje proizvođače, prerađivače kao i potrošače o organskoj proizvodnji i organskim proizvodima.

Asocijacija se zalaže za dobijanje olakšica za članove Asocijacije pri nabavci semenskog i sadnog materijala kao i sredstava za ishranu i zaštitu bilja dozvoljenih u organskoj proizvodnji.

Asocijacija organizuje učešće naših članova na sajmovima i izložbama u zemlji i inostranstvu (BIOFACH 2010., 2011. i 2012. u Nirnbergu).

Asocijacija organizuje studijske posete članovima Udruženja.

Organska proizvodnja Posao budućnosti

Jedan od glavnih ciljeva Asocijacije je pružanje neophodne, stručne, pomoći proizvođačima zainteresovanim za organsku proizvodnju.

Ukoliko želite da unapredite svoje znanje i posao pridružite nam se i postanite

ČLAN

Nacionalne Asocijacije

Kao članu Asocijacije na raspolaganju su vam:

- Informacije o organskom sektoru,
- Baza podataka „Ko je ko – Baza organske poljoprivrede Srbije“,
- Informacije o organskoj proizvodnji,
- Informacije o sredstvima za proizvodnju,
- Informacije o sertifikaciji i popustima prilikom sertifikacije,
- Informacije o podsticajnim sredstvima za organsku proizvodnju,
- Informacije o tržištu organskih proizvoda,
- Povoljnija nabavka semena i sadnog materijala,
- Informacije o kreditima,
- Pomoć pri sklapanju ugovora za plasman proizvoda,
- Promocija kroz Bilten Asocijacije „Organske novosti“,
- Promocija putem sajta Asocijacije,
- Popust pri kupovini literature,
- Popust na kotizaciju za seminare i predavanja,
- Popust na studijska putovanja i ekskurzije,
- Popusti za učestvovanje na sajmovima.

Serbia Organica

Molerova 29a, 11000 Beograd

Kancelarija:

„Domaći dućan“

Pijaca Zeleni venac, lokal br.6

Tel/fax +381 11 3283 085

+381 65 855 68 68

e-mail: office@serbiaorganica.org

www.serbiaorganica.org

